

Ministarstvo
finansija

Br: 05-02- 040/26-19101/2

Podgorica, 28.05.2026.godine

Za: MINISTARSTVO EKONOMSKOG RAZVOJA, Rimski trg 46, Podgorica

gospodinu, Niku Gjeloshaju, ministru

Predmet: Zahtjev za davanje mišljenje na Predlog zakona o potvrđivanju sporazuma o elektronskoj trgovini

Veza: Vaš akt br: 09-350/26-2743/1 od 25.05.2026. godine

Poštovani gospodine Gjeloshaj,

Povodom *Predloga zakona o potvrđivanju sporazuma o elektronskoj trgovini*, Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Cilj donošenja Predloga zakona o potvrđivanju sporazuma o elektronskoj trgovini je prihvatanje i primjena međunarodnog Sporazuma o elektronskoj trgovini radi uspostavljanja jedinstvenih pravila za digitalnu ekonomiju i razvoja digitalne ekonomije.

Na tekst Predloga zakona i pripremljeni Izveštaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta uticaja na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Na osnovu uvida u dostavljeni tekst i Izveštaj o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa u dijelu procjene fiskalnog uticaja, utvrđeno je da za implementaciju propisa nije potrebno izdvajanje finansijskih sredstava iz budžeta niti jednokratno niti tokom određenog vremenskog perioda. Takođe, navedeno je da donošenjem propisa nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će prosteći finansijske obaveze.

Shodno navedenom, Ministarstvo finansija, sa aspekta budžeta, nema primjedbi na Predlog zakona o potvrđivanju sporazuma o elektronskoj trgovini.

S poštovanjem,

**ZAKON
O POTVRĐIVANJU O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA O ELEKTRONSKOJ
TRGOVINI**

Član 1

Potvrđuje se Sporazum o elektronskoj trgovini usvojen u okviru Ministarske konferencije Svjetske trgovinske organizacije, održane od 26. do 30. marta 2026. godine u Juandeu u Kamerunu, u originalu na engleskom jeziku.

Član 2

Tekst Sporazuma iz člana 1 ovog zakona, u originalu na Engleskom jeziku i prevodu na Crnogorski jezik glasi:

AGREEMENT ON ELECTRONIC COMMERCE

PREAMBLE

The Parties to this Agreement (hereinafter referred to as "the Parties"),

Building on their respective rights and obligations under the WTO Agreement;

Recognizing the right of each Party to adopt regulatory measures to achieve legitimate policy objectives;

Reaffirming the importance of global electronic commerce and the opportunities it creates for economic growth and sustainable development;

Emphasizing the importance of frameworks that promote open, transparent, non-discriminatory, and predictable regulatory environments for facilitating electronic commerce;

Recognizing the importance of the safe and responsible development and use of digital technologies to foster public trust;

Determined to further narrow the digital divide, and to enhance the benefits and opportunities provided by electronic commerce for businesses, consumers, and workers in the global economy, and particularly in developing and least-developed countries;

Recognizing the special needs of developing and, particularly, least-developed country Parties and the importance of supporting them in implementing this Agreement through enhanced technical assistance and capacity building;

-
- (f) "GATT 1994" means the General Agreement on Tariffs and Trade 1994, set out in Annex 1A to the WTO Agreement;
- (g) "government procurement" means the process by which a government obtains the use of or acquires goods or services, or any combination thereof, for governmental purposes and not with a view to commercial sale or resale or use in the production or supply of goods or services for commercial sale or resale;
- (h) "measure" means any measure by a Party, whether in the form of a law, regulation, rule, procedure, decision, administrative action, or any other form;
- (i) "MSMEs" means micro, small, and medium-sized enterprises;
- (j) "person" means a natural person or an enterprise;
- (k) "service supplied in the exercise of governmental authority" has the meaning in the GATS, including, where applicable, the GATS Annex on Financial Services; and
- (l) "WTO Agreement" means the Marrakesh Agreement Establishing the World Trade Organization, done at Marrakesh on 15 April 1994.

Article 3: Relation to Other Agreements

- 3.1 The Parties affirm their rights and obligations under the WTO Agreement. The Parties further affirm that this Agreement does not create either obligations or rights for Members of the WTO that have not accepted it.
- 3.2 Nothing in this Agreement shall be construed as diminishing a Party's rights and obligations under the WTO Agreement, including any market access commitments inscribed in a Party's schedule of commitments to the GATT 1994 or the GATS, respectively.¹

SECTION B

ENABLING ELECTRONIC COMMERCE

Article 4: Electronic Transactions Framework

- 4.1 Each Party shall endeavour to adopt or maintain a legal framework governing electronic transactions that is consistent with the principles of the UNCITRAL Model Law on Electronic Commerce 1996.

---

¹ For greater certainty, this provision also applies to the exceptions set out in Articles 25 and 26.

5.6 Parties shall encourage the use of interoperable electronic authentication.

5.7 Parties may work together, on a voluntary basis, to encourage the mutual recognition of electronic signatures.

Article 6: Electronic Contracts

Except in circumstances otherwise provided for under its laws or regulations, a Party shall not deny the legal effect, legal validity, or enforceability of an electronic contract³ solely on the basis that the contract has been made by electronic means.

Article 7: Electronic Invoicing

7.1 For the purposes of this Article:

- (a) "electronic invoicing" means the processing and exchange of an invoice between a seller and a buyer using a structured digital format; and
- (b) "electronic invoicing framework" means a system that facilitates electronic invoicing.

7.2 Except in circumstances otherwise provided for under its laws or regulations, a Party shall not deny the legal effect or admissibility as evidence in legal proceedings of an invoice solely on the basis that the invoice is in electronic form.

7.3 The Parties recognize that electronic invoicing frameworks can help improve the cost effectiveness, efficiency, accuracy, and reliability of electronic commerce transactions.

7.4 To the extent that a Party develops a measure related to electronic invoicing frameworks, it shall endeavour to design the measure to support cross-border interoperability, including by taking into account relevant international standards, guidelines, or recommendations, where they exist.

7.5 Each Party shall endeavour, as appropriate, to share best practices relating to electronic invoicing.

Article 8: Paperless Trading

8.1 For the purposes of this Article:

---

³ For greater certainty, an electronic contract includes a contract made by interaction with an automated message system.

-
- (b) doing so would reduce the effectiveness of the customs or other trade procedures required for importation, exportation, or transit of goods through its territory.
- 8.10 Each Party shall endeavour to notify a list of any paper forms required under subparagraph 9(a) to the Committee within two years after the date of entry into force of this Agreement. Each Party shall endeavour to update such list, as appropriate.
- 8.11 The Parties shall endeavour to cooperate, as appropriate, in international fora to promote the use of electronic forms and documents required for importation, exportation, or transit of goods.
- 8.12 Recognizing that the use of an international standard for utilization of electronic forms and documents required for importation, exportation, or transit of goods can facilitate trade, each Party shall endeavour to take into account, as appropriate, standards of, or methods agreed by, relevant international organizations.

Article 9: Single Windows Data Exchange and System Interoperability

- 9.1 In establishing or maintaining its single window under paragraph 4.1 of Article 10 of the Agreement on Trade Facilitation, set out in Annex 1A of the WTO Agreement, each Party shall endeavour to enable through a single entry point the electronic submission of the documentation or data that Party requires for importation, exportation, or transit of goods through its territory for all its participating authorities or agencies.
- 9.2 A Party's single window should allow, where possible, the electronic submission of documentation or data in advance in order to begin processing information prior to the arrival of goods with a view to expediting the release of goods upon arrival in its territory.
- 9.3 In establishing or maintaining its single window, each Party:
- (a) shall endeavour to incorporate, as appropriate, the World Customs Organization Data Model or other international standards for data elements;
  - (b) shall ensure the protection and confidentiality of the data exchanged with other single windows, whenever this exchange is permitted; and
  - (c) is encouraged to implement a reference number or other identity verification tool to uniquely identify data relating to an individual transaction.
- 9.4 Where a single window is not available or not integrated with a Party's customs authorities, paragraph 3 shall apply, as appropriate, to customs management systems used for processing data related to importation, exportation, or transit of goods through its territory.
- 9.5 Further to paragraphs 3 and 4, the Parties shall endeavour to:
- (a) share their respective experiences in establishing or maintaining a single window; and

-
- (a) further to Article 18, make its laws and regulations on electronic payments, including those pertaining to regulatory approvals, licensing requirements, procedures, and technical standards, publicly available in a timely manner;
- (b) finalize decisions on regulatory or licensing approvals in a timely manner;
- (c) take into account, for relevant electronic payments systems, internationally accepted payment standards to enable greater interoperability between electronic payments systems; and
- (d) encourage electronic payments service suppliers and financial service suppliers to facilitate greater interoperability, competition, security, and innovation in electronic payments, which may include partnerships with third-party providers, subject to appropriate risk management.
- 10.4 Subject to any terms, limitations, conditions, or qualifications set out in its Schedule of Commitments to the GATS ("Schedule"), each Party that has undertaken a commitment in its Schedule in respect of Mode 3 (Commercial Presence) supply covering electronic payments services shall grant, on terms and conditions that accord national treatment, financial service suppliers of another Party established in its territory access to payment and clearing systems⁶ operated by a public entity.⁷
- 10.5 A Party that has not undertaken a commitment referred to in paragraph 4, shall endeavour to comply with the obligation specified therein, to the extent practicable.
- 10.6 For greater certainty, nothing in paragraphs 4 or 5 requires a Party to allow service suppliers of another Party to engage in the services on which it has not undertaken specific commitments under the GATS.
- 10.7 Further to Article 18, each Party shall, to the extent applicable, take such reasonable measures as may be available to it to ensure that the rules of general application adopted or maintained by its self-regulatory organizations are promptly published or otherwise made publicly available.
- 10.8 For greater certainty, nothing in this Article prevents a Party from adopting or maintaining measures regulating the need to obtain licenses or permits, or the approval of access applications.

---

⁶ For greater certainty, access to payment and clearing systems may be granted through: (a) direct access; or (b) indirect access through a financial service supplier that qualifies for, and has direct access under, the law of a Party.

⁷ The terms used in this paragraph shall be understood with reference to the GATS, including the Annex on Financial Services.

-
- 12.5 To the extent that a Party chooses to make government data digitally available for public access and use, it shall endeavour, to the extent practicable, to ensure that such data is:
- (a) made available in a machine-readable and open format;
  - (b) searchable and retrievable;
  - (c) updated, as applicable, in a timely manner;
  - (d) accompanied by metadata that is, to the extent possible, based on commonly used formats that allow the user to understand and utilize the data; and (e) made generally available at no or reasonable cost to the user.
- 12.6 To the extent that a Party chooses to make government data digitally available for public access and use, it shall endeavour to avoid imposing conditions that unduly prevent or restrict the user of such data from:

-
- (a) reproducing, redistributing, or republishing the data;
  - (b) regrouping the data; or
  - (c) using the data for commercial and non-commercial purposes, including in the process of producing a new product or service.⁹

- 12.7 The Parties shall endeavour to cooperate on matters that facilitate and expand public access to and use of government data, including exchanging information and experiences on practices and policies, with a view to encouraging the development of electronic commerce and creating business opportunities, particularly for MSMEs.

Article 13: Access to and Use of the Internet for Electronic Commerce

- 13.1 For the purposes of this Article, "end-user" means a person who purchases or subscribes to an Internet access service from an Internet access service supplier.
- 13.2 The Parties recognize the benefits of end-users in their respective territories having the ability to:
- (a) access and use lawful services and applications of their choice available on the Internet, subject to reasonable network management that does not block or slow down Internet traffic for unfair commercial advantage¹⁰;
  - (b) connect the devices of their choice to the Internet, provided that such devices do not harm the network; and
  - (c) access transparent and clear information on the network management practices of their Internet access service supplier.

---

⁹ For greater certainty, nothing in this paragraph prevents a Party from requiring a user of such data to link to original sources.

¹⁰ For the purposes of this subparagraph, the Parties recognize that an Internet access service supplier that offers certain content only to its end-users would not be acting inconsistently with this principle.

-
- 14.4 The Parties recognize the importance of affording to consumers engaged in electronic commerce consumer protection at a level not less than that afforded to consumers engaged in other forms of commerce.
- 14.5 The Parties recognize the importance of cooperation between their respective consumer protection agencies or other relevant bodies, including the exchange of information and experience, as well as cooperation in appropriate cases of mutual concern regarding the violation of consumer rights in relation to electronic commerce in order to enhance online consumer protection, where mutually decided.
- 14.6 Each Party shall promote access to, and awareness of, consumer redress or recourse mechanisms, including for consumers transacting cross-border.

Article 15: Unsolicited Commercial Electronic Messages

15.1 For the purposes of this Article:

- (a) "commercial electronic message" means an electronic message which is sent for commercial purposes to an electronic address of a person¹³ through a telecommunications service, comprising at least electronic mail and, to the extent provided for under a Party's laws or regulations, other types of electronic messages; and
- (b) "unsolicited commercial electronic message" means a commercial electronic message that is sent without the consent of the recipient or despite the explicit rejection of the recipient.

15.2 The Parties recognize the importance of promoting confidence and trust in electronic commerce, including through transparent and effective measures that limit unsolicited commercial electronic messages. To this end, each Party shall adopt or maintain measures that:

- (a) require suppliers of commercial electronic messages to facilitate the ability of recipients to prevent ongoing reception of those messages;
- (b) require the consent, as specified in its laws or regulations, of recipients to receive commercial electronic messages; or

---

(c) otherwise provide for the minimisation of unsolicited commercial electronic messages.

- 15.3 Each Party shall endeavour to ensure that commercial electronic messages are clearly identifiable as such, clearly disclose on whose behalf they are sent, and contain the necessary information to enable recipients to request cessation of those messages free of charge and at any time.

---

¹³ For greater certainty, the "electronic address of a person" does not include an IP address.

- 17.1 The Parties recognize that threats to cybersecurity undermine confidence in electronic commerce.
- 17.2 The Parties further recognize the evolving nature of cyber threats. In order to identify and mitigate cyber threats and thereby facilitate electronic commerce, the Parties shall endeavour to:
- (a) build the capabilities of their respective national entities responsible for cybersecurity incident response; and
  - (b) collaborate to identify and mitigate malicious intrusions or dissemination of malicious code that affect a Party's electronic networks, to address cybersecurity incidents in a timely manner, and to share information for awareness and best practices.
- 17.3 Noting the evolving nature of cyber threats and their negative impact on electronic commerce, the Parties recognize the importance of risk-based approaches in addressing such threats while minimizing trade barriers. Accordingly, to identify and protect against cybersecurity risks, detect cybersecurity events, and respond to and recover from cybersecurity incidents, each Party shall endeavour to use, and encourage enterprises within its jurisdiction to use, risk-based approaches that rely on risk management best practices and on standards developed in a consensus-based, transparent, and open manner.

SECTION E

TRANSPARENCY, COOPERATION, AND DEVELOPMENT

Article 18: Transparency

Further to Article III of the GATS and Article X of the GATT 1994, each Party shall promptly publish or otherwise make publicly available and, except in emergency situations, at the latest by the time of their entry into force, all measures of general application pertaining to or affecting the operation of this Agreement.

Article 19: Cooperation

- 19.1 Recognizing the global nature of electronic commerce, Parties shall endeavour to:
- (a) work together to facilitate the use of and access to electronic commerce by all peoples, particularly under-represented groups and MSMEs;
  - (b) exchange information and share experiences on laws, regulations, and policies relating to electronic commerce; and
  - (c) participate actively in regional and multilateral fora to promote the development of electronic commerce.

-
- commerce and the digital economy, including by supporting better access to digital ecosystems and infrastructure as well as supporting their people and MSMEs.
- 20.3 The Parties recognize the importance of technical assistance and capacity building to developing and least-developed country Parties in implementing this Agreement.
- 20.4 Assistance and support for capacity building¹⁵ should be provided to help developing and least-developed country Parties implement the provisions of this Agreement, in accordance with the nature and scope of such provisions.
- 20.5 The Parties recognize that developing and least-developed country Parties may require an extended period of time or the acquisition of implementation capacity, through assistance and support for capacity building, to implement certain obligations under this Agreement.
- 20.6 Each developing and least-developed country Party may, on the date of entry into force of this Agreement for that Party, self-designate any provision of this Agreement for which it requires an implementation period of no more than five years by submitting a list of such provisions to the Committee.
- 20.7 Each developing and least-developed country Party may extend, for up to two additional years, the implementation period for any provisions self-designated pursuant to paragraph 6. Each such Party shall notify the Committee of any extension no later than 120 days before the expiry of the initial implementation period, detailing the reasons for the extension and the relevant actions required to complete the implementation thereof.
-
- 20.8 Developed country Parties, and developing country Parties in a position to do so, are encouraged to provide developing and least-developed country Parties with support to conduct or update their needs assessment to identify gaps in capacity to implement this Agreement, either bilaterally or through relevant international organizations.
- 20.9 The results of any needs assessment conducted or updated in accordance with paragraph 8 should inform the self-designation of provisions by a developing or least-developed country Party under paragraph 6 and the extension of any implementation period under paragraph 7.
- 20.10 The Parties recognize the importance of technical assistance and capacity building for the full implementation of all provisions of this Agreement. To this end, developing country and least-developed country Parties may identify any provision of this Agreement in respect of which they would most benefit from technical assistance and capacity building. Developed country Parties, and developing country Parties in a position to do so, agree to facilitate the provision of assistance and support for capacity building in respect of such provisions, either bilaterally or through appropriate international organizations, on mutually agreed terms and taking into account the specific needs and priorities of developing and least-developed country Parties.

---

¹⁵ For the purposes of this Article, assistance and support for capacity building may take the form of technical, financial, or any other mutually agreed form of assistance.

the Committee and regularly thereafter, relevant information¹⁶ on their existing and new technical assistance and capacity building programmes. To enhance this discussion, in advance of the first dedicated session of the Committee and regularly thereafter, each developed country Party shall submit a description of relevant technical assistance and capacity building programmes. Developing country and least-developed country Parties that have received technical assistance and capacity building are encouraged to share their experiences. The Parties intend to use these submissions to help better understand whether existing programmes are meeting the needs expressed by developing country and least-developed country Parties.

- 20.16 Developing country Parties declaring themselves in a position to provide assistance and support for capacity building are encouraged to submit the information specified in paragraph 15 to the Committee, on the date of entry into force of this Agreement and regularly thereafter.
- 20.17 The Committee shall make available online the information provided under paragraphs 15 and 16, together with information about the relevant activities of international organizations.
- 20.18 Developing country and least-developed country Parties intending to avail themselves of relevant assistance and support for capacity building shall submit to the Committee information on a contact point or points of the office or offices responsible for coordinating and prioritizing such assistance and support.
- 20.19 For the purposes of this Article, as appropriate, the Committee shall hold at least one dedicated session annually to:
- (a) monitor technical assistance or capacity building support for the implementation of obligations subject to implementation periods self-designated or extended under paragraphs 6 or 7, respectively;
  - (b) discuss issues regarding the implementation of the provisions of this Agreement;
  - (c) review progress regarding technical assistance or capacity building support for the implementation of this Agreement, including where any developing or least developed country Parties are not receiving adequate assistance and support for capacity building; and
  - (d) facilitate the sharing of Parties' relevant experiences, challenges, successes, and information.

SECTION F

TELECOMMUNICATIONS

Article 21: Telecommunications

¹⁶ For greater certainty, "relevant information" may include: (a) a description of the assistance or support for capacity building provided; (b) information on how to apply for or access such assistance or support, including a Party's contact point or points; and (c) a list of the beneficiaries of such assistance or support.

21.6 Each Party shall endeavour to:

- (a) ensure that the assignment of frequency bands for public telecommunication services are carried out through an open process that takes into account the public interest, including the promotion of competition; and
- (b) carry out such assignment using market-based approaches, such as bidding procedures where appropriate.

21.7 Each Party shall empower its telecommunications regulatory authority to:

- (a) determine which essential facilities are required to be made available by a major supplier to other suppliers of public telecommunications services on reasonable, nondiscriminatory and transparent terms and conditions for the purpose of providing public telecommunications services; and

-
- (b) require a major supplier to offer access on an unbundled basis to its network elements that are essential facilities on reasonable, non-discriminatory and transparent terms and conditions for the purpose of providing public telecommunications services.

21.8 A supplier of public telecommunications services shall have access to recourse, within a reasonable period of time, to a Party's telecommunications regulatory authority or other competent authority to resolve disputes with other suppliers of public telecommunications services regarding the requirements set out in paragraph 7.

21.9 Where a telecommunications regulatory authority or other competent authority declines to initiate any action regarding a request to resolve a dispute referred to in paragraph 8, it shall, upon request of a supplier involved in the dispute, provide a written explanation for that decision within a reasonable period of time.

21.10 A supplier of public telecommunications services involved in a dispute referred to in paragraph 8 shall not be prevented from bringing an action before a Party's judicial authorities.

SECTION G

EXCEPTIONS

Article 22: General Exceptions

For the purposes of this Agreement, Article XX of the GATT 1994 and its interpretative notes and Article XIV of the GATS shall apply, *mutatis mutandis*.

Article 23: Security Exception

For the purposes of this Agreement, Article XXI of the GATT 1994 and Article XIV bis of the GATS shall apply, *mutatis mutandis*.

27.2 The Dispute Settlement Understanding shall apply to disputes brought pursuant to paragraph 1.

Article 28: Committee on Trade-Related Aspects of Electronic Commerce

- 28.1 A Committee on Trade-Related Aspects of Electronic Commerce is hereby established, and shall be open to participation by all Parties. The Committee shall elect its own Chairperson and Vice-Chairperson, and shall meet as needed or envisioned by this Agreement, but no less than once annually. The Committee shall establish its own rules of procedure.
- 28.2 The Committee shall carry out such responsibilities as assigned to it under this Agreement or by the Parties, and shall afford the Parties the opportunity to consult on any matters relating to the operation or implementation of this Agreement.
- 28.3 The Committee may establish or refer matters to such subsidiary bodies as it considers appropriate. All subsidiary bodies shall report to the Committee.
- 28.4 The Committee shall monitor the operation and implementation of this Agreement and shall report thereon annually to the General Council, including on the implementation and effectiveness of the technical assistance and capacity building programmes and activities.
- 28.5 The Committee shall take note of any notifications of extension received under Article 20.7 and shall follow up on any relevant action required for the implementation of those provisions that are the subject of such notifications.
- 28.6 Any Member of the WTO that is not a Party to this Agreement shall be entitled to participate in the Committee as an observer by submitting a written notice to the Committee. Any WTO observer may submit a written request to the Committee to participate in the Committee as an observer, and may be accorded observer status by the Committee.

Article 29: Acceptance and Entry into Force

- 29.1 Any Member of the WTO may accept this Agreement. Acceptance shall take place by deposit of an instrument of acceptance to this Agreement with the Director-General of the WTO.
- 29.2 This Agreement shall enter into force, for those Members of the WTO that have accepted it, on the 30th day following the date of deposit of the 45th instrument of acceptance.²⁰ Thereafter, this Agreement shall enter into force for any other Member of the WTO on the 30th day following the date of deposit of that Member's instrument of acceptance.

Article 30: Implementation

²⁰ For the purposes of calculating acceptances under this Article, an instrument of acceptance by the European Union shall be counted as a number of instruments of acceptance equal to the number of Member States of the European Union which are Members to the WTO.

Article 35: Review

- 35.1 No later than two years after the date of entry into force of this Agreement, and periodically thereafter, the Parties shall undertake a review of this Agreement with a view to improving its operation and ensuring that it remains relevant to the trade issues confronting the Parties.
- 35.2 Taking into account the evolving nature of electronic commerce and digital technology, and recognizing the importance of establishing global rules for electronic commerce, notwithstanding paragraph 1, the Parties recognize that further negotiations may include outstanding issues in document INF/ECOM/62/Rev.5 or such other issues as the Parties may introduce. Each Party reserves the right in any future negotiation to propose amendments to the provisions of this Agreement, including with respect to exceptions, dispute settlement, or the scope of application.

Article 36: Secretariat

This Agreement shall be serviced by the WTO Secretariat.

Article 37: Deposit

- 37.1 This Agreement shall be deposited with the Director-General of the WTO.
- 37.2 The Director-General of the WTO shall promptly furnish to each Party:
- (a) a certified true copy of this Agreement and of each amendment pursuant to Article 32; and
  - (b) a notification of each acceptance pursuant to Article 29 and of each withdrawal pursuant to Article 33.

Article 38: Registration

This Agreement shall be registered in accordance with the provisions of Article 102 of the Charter of the United Nations.

Done at Yaoundé this 28 March 2026, in a single copy in the English, French, and Spanish languages, each text being authentic.

ANNEX

This Annex sets out principles on the regulatory framework for basic telecommunications services.

The procedures applicable for interconnection to a major supplier will be made publicly available.

2.4 Transparency of interconnection arrangements

It is ensured that a major supplier will make publicly available either its interconnection agreements or a reference interconnection offer.

2.5 Interconnection: Dispute settlement

A service supplier requesting interconnection with a major supplier will have recourse, either:

- (a) at any time; or
- (b) after a reasonable period of time which has been made publicly known,

to an independent domestic body, which may be a regulatory body as referred to in Section V, to resolve disputes regarding appropriate terms, conditions, and rates for interconnection within a reasonable period of time, to the extent that these have not been established previously.

Section III: Universal service

Any Party has the right to define the kind of universal service obligation it wishes to maintain. Such obligations will not be regarded as anti-competitive per se, provided they are administered in a transparent, non-discriminatory, and competitively neutral manner and are not more burdensome than necessary for the kind of universal service defined by the Party.

Section IV: Public availability of licensing criteria

4.1 Where a licence is required, the following will be made publicly available:

- (a) all the licensing criteria and the period of time normally required to reach a decision concerning an application for a licence; and
- (b) the terms and conditions of individual licences.

4.2 The reasons for the denial of a licence will be made known to the applicant upon request.

Section V: Independent regulators

The regulatory body is separate from, and not accountable to, any supplier of basic telecommunications services. The decisions of and the procedures used by regulators shall be impartial with respect to all market participants.

Section VI: Allocation and use of scarce resources

- 1.2 Up to the date on which this Agreement is added to the WTO Agreement, this Annex shall apply.
- 1.3 Commencing on the date on which this Agreement is added to the WTO Agreement, this Annex shall cease to apply, except as required under Section IV.

Section II: Interim Dispute Settlement Arrangements

- 2.1 Article 27 of this Agreement does not apply.
- 2.2 Each reference in this Agreement to Article 27 shall be read as a reference to Section III.

Section III: Interim Dispute Settlement

- 3.1 Articles XXII and XXIII of the GATT 1994 or Articles XXII and XXIII of the GATS, as elaborated and applied by the Dispute Settlement Understanding ("DSU"), are hereby incorporated into this Annex, mutatis mutandis, and shall apply to consultations and the settlement of disputes arising under this Agreement.
- 3.2 The DSU is hereby incorporated into this Annex, mutatis mutandis, and shall apply to consultations and the settlement of disputes brought under this Agreement.
- 3.3 For the purposes of this Annex:
- (a) references to "covered agreement" or "covered agreements" in the DSU shall be understood as references to this Agreement;
  - (b) references to the "Dispute Settlement Body" or to the "DSB" in the DSU shall be understood as references to the Committee;
  - (c) references to the "DSU" in this paragraph and in paragraphs 3.4 and 3.5, including in the Appendix referred to in paragraph 3.4, shall be understood as references to the DSU as incorporated into this Annex in accordance with paragraph 3.2; and
  - (d) references to "Members" in the DSU shall be understood as references to the Parties to this Agreement.
- 3.4 With respect to Articles 16.4 and 17 of the DSU, the Parties recognise that adjustments are needed to operationalise appellate review for the purposes of this Annex. Until a decision is made pursuant to paragraph 3.5, if a Party wishes to appeal a panel report, the parties to the dispute shall resort to arbitration under Article 25 of the DSU to decide the appeal.²¹ The appeal arbitration procedures set out in the Appendix to this Annex shall apply, unless the parties to the dispute agree otherwise.
- 3.5 In the event that the WTO Appellate Body becomes able to hear appeals, the Committee shall consider and, as appropriate, decide how to operationalise appellate review under Article 17 of the DSU.

---

²¹ For greater certainty, until a decision is made pursuant to paragraph 3.5, no Party may notify a decision to appeal a panel report pursuant to Article 16.4 of the DSU.

4. Members of the pool of arbitrators shall stay abreast of WTO dispute settlement activities. In order to promote consistency and coherence in decision-making, the members of the pool of arbitrators shall discuss amongst themselves matters of interpretation, practice and procedure relevant to this Agreement, to the extent practicable. The arbitrators may discuss their decisions relating to the appeal with all the other members of the pool of arbitrators, without prejudice to the exclusive responsibility and freedom of the arbitrators with respect to such decisions and their quality. Members of the pool of arbitrators shall receive all documents relating to appeal arbitration proceedings under this Agreement.
5. The arbitrators are to be provided with appropriate administrative and legal support, which offers the necessary guarantees of quality and independence, given the nature of the responsibilities involved. In particular, persons providing the legal support for arbitrators shall be independent from the persons and administrative units that provide legal support for panellists and be answerable, regarding the substance of their work, only to the arbitrators.

Section B: Arbitration Procedures

6. After circulation of a panel report to the Parties to this Agreement but prior to its adoption by the Committee, a party to the dispute, but not a third party, may initiate appeal arbitration by formally notifying its decision to appeal to the Committee and simultaneously filing a Notice of Appeal with the Committee. Subject to paragraph 16, if a party to the dispute has notified its decision to appeal, the panel report shall not be considered for adoption by the Committee.
-
7. An appeal shall be limited to issues of law covered by the panel report and legal interpretations developed by the panel. The arbitrators may uphold, modify, or reverse the legal findings and conclusions of the panel. Where applicable, the arbitration award shall include recommendations, as envisaged in Article 19 of the DSU. The findings of the panel which have not been appealed shall be deemed to form an integral part of the arbitration award together with the arbitrators' own findings.
  8. The arbitrators shall only address those issues that are necessary for the resolution of the dispute. They shall address only those issues that have been raised by the parties to the dispute, without prejudice to their obligation to rule on jurisdictional issues.
  9. Unless otherwise provided for in this Appendix, the arbitration shall be governed, *mutatis mutandis*, by the provisions of the WTO DSU and other rules and procedures applicable to WTO Appellate Review. This includes in particular the WTO Working Procedures for Appellate Review and the timetable for appeals provided for therein as well as the Rules of Conduct for the Understanding on Rules and Procedures Governing the Settlement of Disputes (WT/DSB/RC/1).²⁵ The arbitrators may adapt the WTO Working Procedures for Appellate Review and the timetable for appeals provided for therein, where justified under Rule 16 of the WTO Working Procedures for Appellate Review, after consulting the parties to the dispute.
  10. The arbitrators shall issue the award within 90 days following the filing of the Notice of Appeal. To that end, the arbitrators may take appropriate organizational measures to streamline the proceedings, without prejudice to the procedural rights and obligations of the parties to the

²⁵ For greater certainty, paragraphs VIII.14 – 17 of the Rules of Conduct shall apply to arbitrators.

PREAMBULA

Strane ovog Sporazuma (u daljem tekstu: „Strane”),

Utemeljene na svojim odgovarajućim pravima i obavezama u okviru Sporazuma STO;

Priznajući pravo svake Strane da usvaja regulatorne mjere radi ostvarivanja legitimnih ciljeva javnih politika;

Ponovo potvrđujući značaj globalne elektronske trgovine i mogućnosti koje ona stvara za ekonomski rast i održivi razvoj;

Naglašavajući značaj okvira koji promovišu otvoreno, transparentno, nediskriminatorno i predvidivo regulatorno okruženje za olakšavanje elektronske trgovine;

Priznavajući značaj bezbjednog i odgovornog razvoja i korišćenja digitalnih tehnologija u cilju jačanja povjerenja javnosti;

Odlučne da dodatno smanje digitalni jaz i unaprijede koristi i mogućnosti koje elektronska trgovina pruža privrednim subjektima, potrošačima i radnicima u globalnoj ekonomiji, a naročito u zemljama u razvoju i nerazvijenim zemljama;

Priznajući posebne potrebe Strana koje su zemlje u razvoju, a naročito nerazvijenim zemljama, kao i značaj pružanja podrške u implementaciji ovog Sporazuma kroz naprednu tehničku pomoć i izgradnju kapaciteta;

Priznajući potencijal elektronske trgovine kao alata društvenog i ekonomskog razvoja, te značaj unaprjeđenja interoperabilnosti, inovacija, konkurencije i pristupa informaciono-komunikacionim tehnologijama za sve građane, a naročito nedovoljno zastupljene grupe i mikro, mala i srednja preduzeća (MSME);

Saglasile su se kako slijedi:

DIO A**PREDMET I OPŠTE ODREDBE****Član 1: Predmet**

- 1.1 Ovaj Sporazum se primjenjuje na mjere koje jedna Strana usvaja ili primjenjuje, a koje utiču na trgovinu elektronskim putem.
- 1.2 Ovaj Sporazum se ne primjenjuje na:
  - (a) javne nabavke;
  - (b) usluge koje se pružaju u vršenju državnih ovlašćenja; ili

- (l) „STO Sporazum" Predstavlja *Sporazum iz Marakeša o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije*, zaključen u Marakešu 15. aprila 1994. godine.

Član 3: Odnos sa drugim sporazumima

- 3.1 Strane potvrđuju svoja prava i obaveze iz Sporazuma STO. Strane dalje potvrđuju da ovaj Sporazum ne stvara obaveze i prava za članice STO koje ga nijesu prihvatile.
- 3.2 Ništa u ovom Sporazumu ne može se tumačiti kao umanjenje prava i obaveza Strane iz Sporazuma STO, uključujući bilo koje obaveze pristupa tržištu unesene u listu obaveza Strane u okviru GATT 1994 ili GATS-a, respektivno.²⁸

OMOGUĆAVANJE ELEKTRONSKE TRGOVINE

Član 4: Okvir za elektronske transakcije

- 4.1 Svaka Strana će nastojati da usvoji ili zadrži pravni okvir kojim se uređuju elektronske transakcije, koji je u skladu sa principima UNCITRAL Model zakona o elektronskoj trgovini iz 1996. godine.
- 4.2 Svaka Strana će nastojati da:
- (a) izbjegne neopravdana regulatorna opterećenja u vezi sa elektronskim transakcijama; i
  - (b) olakša učešće zainteresovanih lica u izradi svog pravnog okvira za elektronske transakcije.
- 4.3 Strane prepoznaju značaj olakšavanja korišćenja elektronskih prenosivih zapisa. U tom cilju, svaka Strana će nastojati da usvoji ili zadrži pravni okvir koji uzima u obzir UNCITRAL Model zakon o elektronskim prenosivim zapisima iz 2017. godine.

Član 5: Elektronska autentifikacija i elektronski potpis²⁹

- 5.1 Za potrebe ovog člana:
- (a) „elektronska autentifikacija" označava postupak ili radnju provjere identiteta strane u elektronskoj komunikaciji ili transakciji, ili obezbjeđivanje integriteta elektronske komunikacije; i
  - (b) „elektronski potpis" označava podatke u elektronskom obliku koji su sadržani u, priloženi uz ili logički povezani sa elektronskom porukom podataka, i koji se mogu koristiti za identifikaciju potpisnika u vezi sa tom porukom podataka i za

²⁸ Radi veće pravne sigurnosti, ova odredba se takođe primjenjuje na izuzetke utvrđene članom 25 i 26.

²⁹ Radi veće pravne sigurnosti, ništa u ovom članu ne sprečava Stranu da prizna veći pravni učinak elektronskom potpisu koji ispunjava određene zahtjeve, kao što su da se njime potvrđuje da se elektronska poruka podataka nije izmijenjena ili da se verifikuje identitet potpisnika.

- 7.2 Osim u slučajevima koji su drugačije predviđeni njenim zakonima ili propisima, nijedna Strana neće uskratiti pravno dejstvo niti prihvatljivost kao dokaza u sudskim postupcima fakture isključivo na osnovu toga što je faktura u elektronskom obliku.
- 7.3 Strane priznaju da okviri za elektronsko fakturisanje mogu doprinijeti poboljšanju troškovne efikasnosti, djelotvornosti, tačnosti i pouzdanosti transakcija elektronske trgovine.
- 7.4 U mjeri u kojoj Strana razvija odredbe koje se odnose na okvire za elektronsko fakturisanje, nastojaće da ih osmisli tako da podržavaju prekograničnu interoperabilnost, uključujući uzimanje u obzir relevantnih međunarodnih standarda, smjernica ili preporuka, gdje one postoje.
- 7.5 Svaka Strana će, prema potrebi, nastojati da razmjenjuje najbolje prakse u vezi sa elektronskim fakturisanjem.

Član 8: Bespapirna trgovina

- 8.1 Za potrebe ovog člana:
- (a) „carinski organ” označava bilo koji organ koji je, u skladu sa zakonima Strane, nadležan za sprovođenje carinskih zakona i propisa;
  - (b) „elektronski format” obuhvata bilo koji format pogodan za automatizovanu interpretaciju i elektronsku obradu bez ljudske intervencije, kao i digitalizovane slike ili obrasce; i
  - (c) „prateća dokumentacija” označava svu dokumentaciju koja je potrebna za podršku informacijama koje se dostavljaju Strani u svrhu uvoza, izvoza ili tranzita robe preko njene teritorije, što može uključivati dokumenta kao što su fakture, tovarni listovi, liste pakovanja ili novčani transferi.
- 8.2 U cilju stvaranja okruženja bez papira na granici za trgovinu robom, Strane priznaju značaj ukidanja papirnih obrazaca i dokumenata koji su potrebni za uvoz, izvoz ili tranzit robe. U tom cilju, svaka Strana se podstiče da, prema potrebi, ukine papirne obrasce i dokumenta i da pređe na korišćenje obrazaca i dokumenata u formatima zasnovanim na podacima.
- 8.3 Svaka Strana će učiniti dostupnim javnosti u elektronskom formatu svaki obrazac koji izdaje ili kojim upravlja njen carinski organ u vezi sa uvozom, izvozom ili tranzitom robe preko njene teritorije.
- 8.4 Svaka Strana će nastojati da učini svaki obrazac, koji izdaje ili kojim upravlja bilo koji drugi državni organ, osim njenog carinskog organa, u vezi sa uvozom, izvozom ili tranzitom robe preko njene teritorije, dostupnim javnosti u elektronskom formatu.
- 8.5 Nijedna Strana neće biti obavezna da primjenjuje stavove 3 ili 4 ako postoji međunarodni pravni zahtjev koji je u suprotnosti sa tim.

9.3. Prilikom uspostavljanja ili održavanja svog jedinstvenog prozora, svaka Strana:

- (a) će nastojati da, prema potrebi, uključi Model podataka Svjetske carinske organizacije ili druge međunarodne standarde za elemente podataka;
- (b) će obezbijediti zaštitu i povjerljivost podataka razmijenjenih sa drugim jedinstvenim prozorima, kada je takva razmjena dozvoljena; i
- (c) se podstiče da uvede referentni broj ili drugi alat za provjeru identiteta radi jedinstvene identifikacije podataka koji se odnose na pojedinačnu transakciju.

9.4. Kada jedinstveni prozor nije dostupan ili nije integrisan sa carinskim organima Strane, stav 3 se, prema potrebi, primjenjuje na sisteme carinskog upravljanja koji se koriste za obradu podataka u vezi sa uvozom, izvozom ili tranzitom robe preko njene teritorije.

9.5. Pored stavova 3 i 4, Strane će nastojati da:

- (a) razmjenjuju svoja iskustva u uspostavljanju ili održavanju jedinstvenog prozora i
- (b) rade na usklađivanju elemenata podataka i carinskih procedura, u mjeri u kojoj je to izvodljivo.

9.6. Uzimajući u obzir interese mikro, malih i srednjih preduzeća (MSME), Strane će nastojati da omoguće trgovcima i drugim zainteresovanim subjektima da koriste pružaoce usluga za razmjenu podataka u njihovo ime sa jedinstvenim prozorom ili, kada jedinstveni prozor nije dostupan, sa sistemom carinskog upravljanja.³¹

Član 10: Elektronsko plaćanje

10.1. Za potrebe ovog člana:

- (a) „elektronsko plaćanje” označava prenos novčanog potraživanja od strane platioca prema licu koje je prihvatljivo primaocu plaćanja, a koji se vrši elektronskim putem, ali ne uključuje usluge provizije centralnih banaka koje podrazumijevaju poravnanje između pružalaca finansijskih usluga³²; i
- (b) „samoregulatorna organizacija” označava nevladino tijelo koje je od strane Strane priznato kao samoregulatorno tijelo i koje, na osnovu zakona ili delegiranja od strane centralne ili regionalne vlade te Strane, vrši regulatorna ili nadzorna ovlašćenja nad pružiocima usluga elektronskog plaćanja ili pružiocima finansijskih usluga.

³¹ Radi veće pravne sigurnosti, ovaj stav ne sprečava Stranu da zahtijeva od pružalaca usluga da ispune određene proceduralne zahtjeve radi razmjene podataka sa jedinstvenim prozorom.

³² Radi veće pravne sigurnosti, ništa u ovom članu ne zahtijeva od Strane da dobavljačima usluga elektronskog plaćanja druge Strane koji nijesu osnovani na njenoj teritoriji omogući pristup platnim uslugama centralnih banaka koje uključuju poravnanje između pružalaca finansijskih usluga.

- 10.6 Radi veće pravne sigurnosti, ništa u stavovima 4 ili 5 ne obavezuje Stranu da dozvoli pružaoцима usluga druge Strane obavljanje usluga za koje nije preuzela posebne obaveze u okviru GATS-a.
- 10.7 Pored člana 18, svaka Strana će, u mjeri u kojoj je to primjenjivo, preduzeti razumne mjere koje su joj dostupne kako bi obezbijedila da pravila opšte primjene koja usvajaju ili primjenjuju njena samoregulatorne organizacije budu bez odlaganja objavljena ili na drugi način javno dostupna.
- 10.8 Radi veće pravne sigurnosti, ništa u ovom članu ne sprečava Stranu da usvaja ili primjenjuje mjere kojima se uređuje potreba pribavljanja licenci ili dozvola, odnosno odobravanja zahtjeva za pristup.

DIO C

OTVORENOST I ELEKTRONSKA TRGOVINA

Član 11: Carinske dažbine na podatke koji se prenose elektronskim putem

- 11.1 Za potrebe ovog člana, termin "podaci koji se prenose elektronskim putem" ("electronic transmission") označava bilo koji prenos koji se vrši elektromagnetnim putem i obuhvata sadržaj tog prenosa.
- 11.2 Strane potvrđuju značaj Programa rada o elektronskoj trgovini (WT/L/274) i prepoznaju da je praksa neuvođenja carinskih dažbina na elektronske prenose imala važnu ulogu u razvoju digitalne ekonomije.
- 11.3 Nijedna Strana neće uvoditi carinske dažbine na elektronske prenose između lica jedne Strane i lica druge Strane.
- 11.4 Radi veće pravne sigurnosti, stav 3 ne sprečava Stranu da uvede unutrašnje poreze, naknade ili druge dažbine na elektronske prenose na način koji nije u suprotnosti sa Sporazumom STO.
- 11.5 Uzimajući u obzir razvojnu prirodu elektronske trgovine i digitalne tehnologije, Strane će preispitati ovaj član u petoj godini nakon datuma stupanja na snagu ovog Sporazuma, a periodično i nakon toga, radi procjene uticaja ovog člana i razmatranja potrebe za eventualnim izmjenama.

Član 12: Otvoreni podaci državnih organa³⁵

- 12.1 Za potrebe ovog člana, „metapodaci” označavaju strukturne ili opisne informacije o podacima, kao što su sadržaj, format, izvor, prava, tačnost, porijeklo, učestalost, periodičnost, nivo detaljnosti, izdavač ili odgovorno lice, kontakt informacije, metod prikupljanja ili kontekst.

³⁵ Radi veće pravne sigurnosti, ovaj član ne dovodi u pitanje pravo Strane koje se odnosi na intelektualnu svojinu i zaštitu ličnih podataka.

Član 13: Pristup internetu i njegovo korišćenje za potrebe elektronske trgovine

- 13.1 Za potrebe ovog člana, „krajnji korisnik” označava lice koje kupuje ili se pretplaćuje na uslugu pristupa internetu od pružaoca usluge pristupa internetu.
- 13.2 Strane priznaju koristi koje proizlaze iz mogućnosti da krajnji korisnici na njihovim teritorijama:
- (a) pristupaju i koriste zakonite usluge i aplikacije po svom izboru dostupne na internetu, uz razumno upravljanje mrežom koje ne blokira niti usporava internet saobraćaj radi sticanja nepoštene komercijalne prednosti³⁷;
  - (b) povezuju uređaje po svom izboru na internet, pod uslovom da ti uređaji ne ugrožavaju mrežu; i
  - (c) imaju pristup transparentnim i jasnim informacijama o praksama upravljanja mrežom koje primjenjuje njihov pružalac usluge pristupa internetu.
- 13.3 Radi veće pravne sigurnosti, ništa u stavu 2 ne obavezuje Stranu da usvoji, izmijeni ili zadrži određenu mjeru radi sprovođenja principa utvrđenih u tom stavu.

DIO D**POVJERENJE I ELEKTRONSKA TRGOVINA****Član 14: Zaštita potrošača na internetu**

- 14.1 Za potrebe ovog člana, „obmanjujuće, prevarne i lažne komercijalne aktivnosti” uključuju:
- (a) davanje materijalno netačnih izjava³⁸, uključujući implicitne činjenične netačnosti, ili lažne tvrdnje u vezi sa pitanjima kao što su svojstva, cijena, namjena, količina ili porijeklo robe ili usluga;
  - (b) oglašavanje robe ili usluga za isporuku bez namjere ili razumne mogućnosti isporuke;
  - (c) neisporučivanje robe ili nepružanje usluga potrošaču nakon što je izvršeno plaćanje od strane potrošača, osim ako je to opravdano razumnim okolnostima; i
  - (d) naplaćivanje potrošaču za robu ili uslugu koja nije tražio.
- 14.2 Strane priznaju značaj transparentnih i djelotvornih mjera koje jačaju povjerenje i sigurnost potrošača u elektronsku trgovinu. U tom cilju, svaka Strana će usvojiti ili primjeniti mjere kojima se zabranjuju obmanjujuće, prevarne i lažne komercijalne

---

³⁷ Za potrebe ovog podstava, Strane priznaju da pružalac usluga pristupa internetu koji svojim krajnjim korisnicima nudi određene sadržaje, ne postupa suprotno ovom principu.

³⁸ Za potrebe ovog člana, „materijalno netačne izjave” označavaju netačne izjave koje bi vjerovatno mogle uticati na ponašanje potrošača ili njegovu odluku da koristi ili kupi robu ili uslugu.

komercijalne elektronske poruke. U tom cilju, svaka Strana će usvojiti ili održavati mjere kojima se:

- (a) zahtijeva od pošiljalaca komercijalnih elektronskih poruka da omoguće primaocima da spriječe dalje primanje takvih poruka;
  - (b) zahtijeva saglasnost primalaca, u skladu sa njenim zakonima ili propisima, za prijem komercijalnih elektronskih poruka; ili
  - (c) na drugi način obezbjeđuje svođenje neželjenih komercijalnih elektronskih poruka na najmanju moguću mjeru.
- 15.3 Svaka Strana će nastojati da obezbijedi da komercijalne elektronske poruke budu jasno prepoznatljive kao takve, da jasno naznačavaju u čije ime se šalju i da sadrže potrebne informacije koje omogućavaju primaocima da, bez naknade i u bilo kom trenutku, zatraže prestanak slanja tih poruka
- 15.4 Svaka Strana će obezbijediti pristup pravnim sredstvima ili drugim mehanizmima zaštite protiv pošiljalaca neželjenih komercijalnih elektronskih poruka koji nijesu usklađeni sa mjerama usvojenim ili održanim u skladu sa stavom 2.
- 15.5 Strane će nastojati da sarađuju u odgovarajućim slučajevima od zajedničkog interesa u vezi sa regulisanjem neželjenih komercijalnih elektronskih poruka.

Član 16: Zaštita ličnih podataka

- 16.1 Za potrebe ovog člana, „lični podaci” označavaju sve informacije koje se odnose na identifikovano ili neidentifikovano fizičko lice.
- 16.2 Strane priznaju da snažna i djelotvorna zaštita ličnih podataka i povezanih prava pojedinaca doprinosi jačanju povjerenja i sigurnosti potrošača u digitalnoj ekonomiji.
- 16.3 Svaka Strana će usvojiti ili održavati pravni okvir kojim se obezbjeđuje zaštita ličnih podataka korisnika elektronske trgovine.⁴¹
- 16.4 Prilikom razvoja svog pravnog okvira za zaštitu ličnih podataka, svaka Strana treba da uzme u obzir principe i smjernice koje su razvila relevantna međunarodna tijela ili organizacije.
- 16.5 Svaka Strana će nastojati da osigura da njen pravni okvir koji je usvojen ili primjenjen u skladu sa stavom 3, obezbjeđuje nediskriminatornu zaštitu ličnih podataka fizičkih lica.
- 16.6 Svaka Strana će objaviti informaciju o zaštiti ličnih podataka koju pruža korisnicima elektronske trgovine, uključujući smjernice o tome kako:
- (a) fizičko lice može ostvariti pravnu zaštitu; i

⁴¹ Radi veće pravne sigurnosti, Strana može postupiti u skladu sa ovim stavom usvajanjem ili primjenom mjera, ili kombinacije mjera, kao što su sveobuhvatan zakon o privatnosti, zakoni o zaštiti ličnih podataka, sektorski zakoni koji uređuju privatnost ili drugi propisi kojima se uređuju povrede privatnosti.

Član 19: Saradnja

- 19.1 Prepoznajući globalnu prirodu elektronske trgovine, Strane će nastojati da:
- (a) zajednički rade na olakšavanju korišćenja elektronske trgovine i pristupa iste, za sve građane, a naročito za nedovoljno zastupljene grupe i mikro, mala i srednja preduzeća (MMSE);
  - (b) razmjenjuju informacije i iskustva o zakonima, propisima i politikama koje se odnose na elektronsku trgovinu; i
  - (c) aktivno učestvuju u regionalnim i multilateralim forumima radi promocije razvoja elektronske trgovine.
- 19.2 Oblasti saradnje za potrebe stava 1 mogu uključivati:
- (a) zaštitu ličnih podataka;
  - (b) zaštitu potrošača na internetu, uključujući mehanizme za ostvarivanje prava potrošača i jačanje povjerenja potrošača;
  - (c) neželjene komercijalne elektronske poruke;
  - (d) bezbjednost elektronskih komunikacija;
  - (e) konkurenciju na digitalnim tržištima;
  - (f) elektronsku autentifikaciju;
  - (g) prekogranične logističke usluge, uključujući multimodalni transport, kao i saradnju između logističkih i poštanskih usluga;
  - (h) olakšavanje trgovine u okviru prekogranične elektronske trgovine, uključujući korišćenje carinskih skladišta ili slobodnih zona, i regulatornu saradnju u oblastima kao što su razmjena podataka i upozoravanje na rizike u vezi sa bezbjednošću proizvoda; i
  - (i) svaku drugu oblast o kojoj se Strane zajednički dogovore.
- 19.3 Svaka Strana će, u okviru svojih raspoloživih resursa, uspostaviti ili održavati kontakt tačku ili kontakt tačke koje će:
- (a) biti nadležne za svaku notifikaciju ili postupak konsultacija u vezi sa sprovođenjem ovog Sporazuma; i
  - (b) odgovarati na razumne upite druge Strane o pitanjima obuhvaćenim ovim Sporazumom.

Član 20: Razvoj

- 20.1 Strane priznaju:

- 20.10 Strane priznaju značaj tehničke pomoći i izgradnje kapaciteta za punu implementaciju svih odredaba ovog Sporazuma. U tom cilju, Strane-zemlje u razvoju i najmanje razvijene zemlje mogu identifikovati svaku odredbu ovog Sporazuma u pogledu koje bi im tehnička pomoć i izgradnja kapaciteta bile od najveće koristi. Strane koje su razvijene zemlje, kao i zemlje u razvoju koje su u mogućnosti da to učine, saglasne su da olakšaju pružanje pomoći i podrške za izgradnju kapaciteta u vezi sa takvim odredbama, bilo bilateralno ili putem odgovarajućih međunarodnih organizacija, pod uslovima koji su međusobno dogovoreni i uzimajući u obzir posebne potrebe i prioritete Strana koje su zemlje u razvoju i nerazvijene zemlje.
- 20.11 Strane će nastojati da primjenjuju sljedeće principe u pružanju pomoći i podrške za izgradnju kapaciteta u vezi sa sprovođenjem ovog Sporazuma:
- (a) uzimanje u obzir ukupnog razvojnog okvira zemalja i regiona korisnika i, gdje je to relevantno i primjereno, postojećih programa reformi i tehničke pomoći i izgradnje kapaciteta;
  - (b) uključivanje, gdje je to relevantno i primjereno, aktivnosti usmjerene na rješavanje regionalnih i subregionalnih izazova i unaprjeđenje regionalne i subregionalne integracije;
  - (c) razmatranje aktivnosti privatnog sektora, u mjeri u kojoj je to moguće, prilikom razvoja programa ili aktivnosti izgradnje kapaciteta; i
  - (d) promovisanje međusobne koordinaciju Strana, kao i Strana i drugih relevantnih institucija, uključujući regionalne ekonomske zajednice, radi obezbjeđivanja maksimalne efikasnosti i rezultata ove pomoći. U tom cilju:
    - (i) koordinacija treba da ima za cilj izbjegavanje preklapanja i dupliranja u programima pomoći, kao i neusklađenosti u aktivnostima reformi, kroz blisku koordinaciju intervencija tehničke pomoći i izgradnje kapaciteta;
    - (ii) relevantni globalni i regionalni programi vezani za trgovinu treba da budu uzeti u obzir kao dio ovog procesa koordinacije, uključujući one koji su posebno usmjereni na Strane-nerazvijene zemlje; i
    - (iii) Strane treba da promovišu internu koordinaciju između svojih trgovinskih i razvojnih službi u sprovođenju ovog Sporazuma i odredaba o pružanju tehničke pomoći i izgradnji kapaciteta.
- 20.12 Član 27 se ne primjenjuje na rješavanje sporova protiv Strane-nerazvijene zemlje u vezi sa bilo kojom odredbom ovog Sporazuma u periodu od sedam godina od datuma stupanja na snagu ovog Sporazuma za tu Stranu.
- 20.13 Član 27 se ne primjenjuje na rješavanje sporova protiv Strane-zemlje u razvoju u vezi sa odredbom ovog Sporazuma za koju je ona samostalno odredila ili produžila period implementacije u skladu sa stavovima 6 ili 7, tokom trajanja perioda implementacije koji se primjenjuje na tu odredbu.
- 20.14 Bez obzira na prelazni period iz stava 12, prije nego što Strana zatraži konsultacije u skladu sa članom 27 u vezi sa mjerom za Stranu-nerazvijenu zemlju, kao i u svim

DIO F**TELEKOMUNIKACIJE**

Član 21: Telekomunikacije

- 21.1 Za potrebe ovog člana i Aneksa:
- (a) „bitni objekti” označavaju objekte javne telekomunikacione prenosne mreže ili usluge koji:
    - (i) su isključivo ili pretežno obezbijeđeni od strane jednog ili ograničenog broja dobavljača; i
    - (ii) ne mogu biti ekonomski ili tehnički zamjenjivi na izvodljiv način radi pružanja usluge;
  - (b) (b) „značajni dobavljač” označava dobavljača koji ima sposobnost da bitno utiče na uslove učešća (uzimajući u obzir cijenu i ponudu) na relevantnom tržištu osnovnih telekomunikacionih usluga, kao rezultat: (i) kontrole nad suštinskim objektima; ili
    - (ii) korišćenja sopstvenog položaja na tržištu;
  - (c) „mrežni element” označava objekat ili opremu koja se koristi u pružanju javne telekomunikacione usluge, uključujući funkcionalnosti, funkcije i mogućnosti koje se obezbjeđuju putem tog objekta ili opreme; i
  - (d) „korisnik” označava korisnika usluge i pružaoca usluge.
- 21.2 Svaka Strana preuzima obaveze utvrđene u Aneksu.^{44, 45}
- 21.3 Svaka Strana će obezbijediti da njen regulatorni organ za telekomunikacije nema finansijski interes, niti upravljačku ili operativnu ulogu kod dobavljača javnih telekomunikacionih mreža i usluga. Ovaj stav se ne tumači kao zabrana da državni organ Strane, koji nije njen regulatorni organ za telekomunikacije, ima vlasnički udio kod takvog dobavljača.
- 21.4 Svaka Strana će obezbijediti da njen regulatorni organ za telekomunikacije ima ovlašćenja da obavlja funkcije koje su mu zakonom dodijeljene, uključujući mogućnost izricanja sankcija, i da ta ovlašćenja vrši transparentno i blagovremeno.

⁴⁴ U mjeri u kojoj nije u suprotnosti sa listom specifičnih obaveza Strane u okviru GATS-a: (a) Aneks se, za svaku Stranu, ne primjenjuje na usluge emitovanja (broadcasting services) kako su definisane u njenim zakonima ili propisima; (b) ruralni lokalni operateri mogu biti izuzeti od strane regulatornog organa za telekomunikacije Strane, na ograničen vremenski period, od obaveza utvrđenih u stavu 2.2 Aneksa u pogledu međupovezivanja sa konkurentskim lokalnim operaterima. Ruralna telefonska preduzeća nijesu obavezna da obezbijede međupovezivanje sa konkurentskim lokalnim operaterima na način propisan u stavu 2.2 Aneksa sve dok ih na to ne obaveže regulatorni organ za telekomunikacije Strane; i (c) stav 2.2 Aneksa primjenjuje se samo na značajnog dobavljača koji ima kontrolu nad suštinskim objektima.

⁴⁵ Radi veće pravne sigurnosti, ništa u ovom članu ili Aneksu ne tumači se kao obaveza Strana da preuzmu dodatne specifične obaveze u pogledu pristupa tržištu ili nacionalnog tretmana u okviru GATS-a.

Član 23: Izuzeća u pogledu bezbjednosti

Za potrebe ovog Sporazuma, član XXI GATT-a iz 1994. i član XIV bis GATS-a primjenjuju se *mutatis mutandis*.

Član 24: Prudencijalne mjere

Za potrebe ovog Sporazuma, stav 2 Aneksa GATS-a o finansijskim uslugama primjenjuje se *mutatis mutandis*.

Član 25: Izuzeća u pogledu zaštite ličnih podataka

Ništa u ovom Sporazumu ne sprečava Stranu da usvaja ili održava mjere koje se odnose na zaštitu ličnih podataka i privatnosti, uključujući u pogledu prekograničnog prenosa podataka, pod uslovom da pravo te Strane predviđa instrumente koji omogućavaju prenos pod uslovima opšte primjene⁴⁶ radi zaštite prenesenih podataka.

Član 26: Autohtoni narodi

- 26.1 Pod uslovom da se takve mjere ne koriste kao sredstvo proizvoljne ili neopravdane diskriminacije prema licima druge Strane ili kao prikriveno ograničenje trgovine elektronskim putem, ništa u ovom Sporazumu ne sprečava Stranu da usvaja ili održava mjere koje smatra potrebnim radi davanja povoljnijeg tretmana autohtonim narodima na svojoj teritoriji u pogledu pitanja obuhvaćenih ovim Sporazumom, uključujući u cilju ispunjavanja obaveza iz svojih zakonskih, ustavnih ili ugovornih aranžmana sa tim autohtonim narodima.
- 26.2 Tumačenje zakonskih, ustavnih ili ugovornih aranžmana Strane sa autohtonim narodima na njenoj teritoriji, uključujući prirodu prava i obaveza koje iz tih aranžmana proizilaze, ne podliježe rješavanju sporova u skladu sa članom 27. Član 27 se u ostalom primjenjuje na ovaj član.

DIO H**INSTITUCIONALNI ARANŽMANI I ZAVRŠNE ODREDBE****Član 27: Rješavanje sporova**

- 27.1 Član XXII i XXIII GATT-a iz 1994. ili član XXII i XXIII GATS-a, kako su dodatno razrađeni i primijenjeni Sporazumom o pravilima i procedurama za rješavanje sporova (DSU), primjenjuju se na konsultacije i rješavanje sporova koji proizilaze iz ovog Sporazuma.
- 27.2 Sporazum o pravilima i postupcima za rješavanje sporova (DSU) primjenjuje se na sporove pokrenute u skladu sa stavom 1.

---

⁴⁶ Radi veće pravne sigurnosti, „uslovi opšte primjene“ odnose se na uslove koji su formulisani u objektivnim terminima, koji se primjenjuju horizontalno na neidentifikovan broj privrednih subjekata i koji, stoga, obuhvataju niz situacija i slučajeva.

Član 31: Rezerve

Rezerve se ne mogu stavljati u odnosu na bilo koju odredbu ovog Sporazuma bez saglasnosti drugih Strana.

Član 32: Izmjene

- 32.1 Strane mogu izmijeniti ovaj Sporazum. Odluka Komiteta o usvajanju izmjene i njenom podnošenju Stranama na prihvatanje donosi se konsenzusom.
- 32.2 Izmjena stupa na snagu:
- (a) osim kako je predviđeno u podstavu (b), u odnosu na one Strane koje je prihvate, nakon prihvatanja od strane dvije trećine Strana, a nakon toga za svaku drugu Stranu po njenom naknadnom prihvatanju; ili
  - (b) za sve Strane nakon prihvatanja od strane dvije trećine Strana, ako se radi o izmjeni koju je Komitet, konsenzusom, utvrdio kao izmjenu koja ne mijenja prava i obaveze Strana.

Član 33: Povlačenje

- 33.1 Svaka Strana može da se povuče iz ovog Sporazuma dostavljanjem pisanog obavještenja o svojoj namjeri povlačenja Generalnom direktoru STO-a. Povlačenje proizvodi pravno dejstvo po isteku 60 dana od datuma prijema obavještenja od strane Generalnog direktora. Svaka Strana može, po dobijanju informacije o takvom obavještenju u skladu sa članom 37, zatražiti hitan sastanak Komiteta.
- 33.2 Kada Strana ovog Sporazuma prestane da bude članica STO-a, prestaje da bude Strana ovog Sporazuma sa datumom kada prestane da bude članica STO-a.

Član 34: Neprimjenjivanje ovog Sporazuma između pojedinih Strana

Ovaj Sporazum se ne primjenjuje između bilo koje dvije Strane u slučaju kada bilo koja od tih Strana, u trenutku kada prihvata ili pristupa ovom Sporazumu, ne da saglasnost za takvu primjenu.

Član 35: Revizija

- 35.1 Najkasnije dvije godine nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma, a zatim periodično, Strane će sprovesti reviziju ovog Sporazuma u cilju unapređenja njegovog funkcionisanja i obezbjeđenja njegove relevantnosti za trgovinska pitanja sa kojima se Strane suočavaju.
- 35.2 Uzimajući u obzir evolutivnu prirodu elektronske trgovine i digitalne tehnologije, i prepoznajući značaj uspostavljanja globalnih pravila za elektronsku trgovinu, bez obzira na stav 1, Strane priznaju da budući pregovori mogu obuhvatiti otvorena pitanja iz dokumenta [INF/ECOM/62/Rev.5](#) ili druga pitanja koja Strane mogu predložiti. Svaka Strana zadržava pravo da u budućim pregovorima predloži izmjene odredaba

- (c) nečinjenje dostupnim drugim dobavljačima usluga, na blagovremen način, tehničkih informacija o suštinskim objektima i komercijalno relevantnih informacija koje su neophodne za pružanje usluga.

Odjeljak II: Međupovezivanje

2.1 Ovaj odjeljak se primjenjuje na povezivanje sa dobavljačima koji pružaju javne telekomunikacione mreže ili usluge, radi omogućavanja korisnicima jednog dobavljača da komuniciraju sa korisnicima drugog dobavljača i da pristupaju uslugama koje pruža drugi dobavljač, gdje su preuzete specifične obaveze.

2.2 Obezbjedivanje međupovezivanja

Međupovezivanje sa značajnim dobavljačem obezbjeđuje se na bilo kojoj tehnički izvodljivoj tački u mreži. Takvo međupovezivanje se pruža:

- (a) pod nediskriminatornim uslovima, odredbama (uključujući tehničke standarde i specifikacije) i tarifama, i u kvalitetu koji nije nepovoljniji od onog koji se obezbjeđuje za sopstvene slične usluge ili za slične usluge nepovezanih dobavljača usluga ili za njegove zavisne ili druge povezane subjekte;
- (b) blagovremeno, pod uslovima i odredbama (uključujući tehničke standarde i specifikacije) i troškovno orijentisanim tarifama koje su transparentne, razumne, uzimajući u obzir ekonomsku izvodljivost, i dovoljno razdvojene (unbundled) tako da dobavljač ne plaća za mrežne komponente ili objekte koje mu nijesu potrebni za pružanje usluge; i
- (c) na zahtjev, na tačkama pored mrežnih završnih tačaka koje se nude većini korisnika, uz naknade koje odražavaju troškove izgradnje neophodnih dodatnih objekata.

2.3 Javna dostupnost postupaka za pregovore o međupovezivanju

Postupci koji se primjenjuju za međupovezivanje sa značajnim dobavljačem biće javno dostupni.

2.4 Transparentnost aranžmana međupovezivanja

Obezbjeduje se da značajni dobavljač učini javno dostupnim ili svoje sporazume o međupovezivanju ili referentnu ponudu za međupovezivanja.

Dobavljač usluga koji zahtijeva međupovezivanje sa značajnim dobavljačem ima pravo da se obrati, i to:

- (a) u bilo koje vrijeme; ili
- (b) nakon razumnog perioda koji je javno objavljen,

nezavisnom domaćem tijelu, koje može biti regulatorno tijelo iz Odjeljka V, radi rješavanja sporova u vezi sa odgovarajućim uslovima, odredbama i tarifama za međupovezivanje u razumnom roku, u mjeri u kojoj oni prethodno nijesu utvrđeni.

pojedinačnih i ciljanih razvojnih potreba kroz periode sprovođenja, tehničku pomoć i izgradnju kapaciteta;

Potvrđujući ponovo svoja prava i obaveze iz Sporazuma o STO;

Pozdravljajući pristupanje drugih članica STO ovom Sporazumu;

Sporazumjele su se o sljedećem:

Odjeljak I: Primjena Aneksa

- 1.1. Ovaj Aneks, uključujući i njegov Dodatak, čini sastavni dio ovog Sporazuma. U slučaju bilo kakve neusklađenosti između odredbi ovog Aneksa i ostalih odredbi ovog Sporazuma, odredbe ovog aneksa imaju prvenstvo u mjeri u kojoj ta neusklađenost postoji.
- 1.2. Ovaj aneks se primjenjuje do dana kada se ovaj sporazum uključi u Sporazum o STO.
- 1.3. Počevši od dana kada se ovaj sporazum uključi u Sporazum o STO, ovaj aneks prestaje da se primjenjuje, osim ako je drugačije propisano u Odjeljku IV.

Odjeljak II: Privremeni aranžmani za rješavanje sporova

- 2.1 Član 27 ovog sporazuma se ne primjenjuje.
- 2.2 Svako upućivanje u ovom Sporazumu na član 27 smatraće se upućivanjem na Odjeljak III.

Odjeljak III: Privremeno rješavanje sporova

- 3.1 Članovi XXII i XXIII GATT-a iz 1994. godine ili članovi XXII i XXIII GATS-a, kako su detaljnije razrađeni i primijenjeni Dogovorom o pravilima i postupcima kojima se uređuje rješavanje sporova („DSU”), ovim putem se uključuju u ovaj Aneks, *mutatis mutandis*, i primjenjuju se na konsultacije i rješavanje sporova koji proisteknu iz ovog Sporazuma.
- 3.2 DSU se ovim putem uključuje u ovaj aneks, *mutatis mutandis*, i primjenjuje se na konsultacije i rješavanje sporova pokrenutih na osnovu ovog sporazuma.
- 3.3 Za potrebe ovog Aneksa:
  - (a) upućivanja na „obuhvaćeni sporazum” ili „obuhvaćene sporazume” u DSU-u smatraće se upućivanjima na ovaj sporazum;
  - (b) upućivanja na „Tijelo za rješavanje sporova” ili „DSB” u DSU-u smatraće se upućivanjima na Komitet;
  - (c) upućivanja na „DSU” u ovom stavu i u stavovima 3.4 i 3.5, uključujući i u Dodatku navedenom u stavu 3.4, smatraće se upućivanjima na DSU kako je uključen u ovaj Aneks u skladu sa stavom 3.2; i
  - (d) upućivanja na „članice” u DSU-u smatraće se upućivanjima na Strane ovog sporazuma.

DODATAK ANEKSU O PRIVREMENIM ARANŽMANIMA: POSTUPCI ARBITRAŽE PO ŽALBI

Odjeljak A: Opšte odredbe 1.

1. Ovim dodatkom utvrđuju se postupci arbitraže po žalbi koji se primjenjuju na žalbu na izvještaj panela, u skladu sa stavom 3.4 Aneksa o privremenim aranžmanima. Ovi postupci arbitraže po žalbi predstavljaju, za potrebe konkretnog spora u okviru ovog sporazuma, dogovorene postupke za arbitražu na osnovu člana 25 DSU-a.⁴⁸
2. Ovi arbitražni postupci po žalbi zasnovani su na materijalnim i procesnim aspektima žalbenog postupka STO-a u skladu sa članom 17 DSU-a STO-a, kako bi se zadržala njegova ključna obilježja, uključujući nezavisnost i nepristrasnost, uz istovremeno unapređenje procesne efikasnosti žalbenog postupka.
3. Žalbe razmatraju trojica arbitara. Ovi arbitri se biraju iz baze stalnih arbitara uspostavljene u skladu sa stavom 4. saopštenja JOB/DSB/1/Add.12, osim ako Komitet konsenzusom ne odluči da uspostavi posebnu bazu stalnih arbitara,[2] u kom slučaju se arbitri biraju iz te baze (u daljem tekstu, baza koja se primjenjuje naziva se „baza arbitara”). Izbor iz baze arbitara za konkretan spor vrši se na osnovu istih principa i metoda koji se primjenjuju za formiranje panela Žalbenog tijela STO-a na osnovu člana 17.1 DSU-a STO-a i pravila 6(2) Radnih postupaka STO-a za žalbeni postupak (WT/AB/WP/6), uključujući i princip rotacije.[3] Generalni direktor STO-a obavještava strane u sporu i treće strane o rezultatima izbora. Arbitri biraju predsjedavajućeg. Pravilo 3(2) Radnih postupaka STO-a za žalbeni postupak primjenjuje se, *mutatis mutandis*, na donošenje odluka od strane arbitara.
4. Članovi baze arbitara prate aktivnosti rješavanja sporova u okviru STO-a. U cilju promovisanja dosljednosti i koherentnosti u donošenju odluka, članovi baze arbitara, u mjeri u kojoj je to izvodljivo, međusobno raspravljaju o pitanjima tumačenja, prakse i postupka koji su od značaja za ovaj sporazum. Arbitri mogu raspravljati o svojim odlukama u vezi sa žalbom sa svim ostalim članovima baze arbitara, ne dovodeći u pitanje isključivu odgovornost i slobodu arbitara u pogledu tih odluka i njihovog kvaliteta. Članovi baze arbitara primaju sve dokumente koji se odnose na postupke arbitraže po žalbi na osnovu ovog sporazuma.
5. Arbitrima se obezbjeđuje odgovarajuća administrativna i pravna podrška, koja pruža neophodne garancije kvaliteta i nezavisnosti, s obzirom na prirodu uključenih odgovornosti. Posebno, lica koja pružaju pravnu podršku arbitrima moraju biti

---

⁴⁸Radi veće sigurnosti, smatra se da je zahtjev za obavještavanje iz člana 25.2, druge rečenice, Sporazuma o rješavanju sporova (DSU) ispunjen. Za potrebe ovog Dodatka, „STO DSU“ označava Sporazum o rješavanju sporova kako je definisan u članu 2(c) ovog Sporazuma, a „DSU“ označava STO DSU kako je uključen u Aneks o privremenim aranžmanima u skladu sa stavom 3.2 tog Aneksa.

Arbitri uključeni u timu moraju ispunjavati zahtjeve utvrđene u članu 17.3 Sporazuma o rješavanju sporova STO-a.

Međutim, na zahtjev strane u sporu, svaki član tima arbitara koji nije državljanin Strane bit će isključen iz procesa odabira. Dva državljanina iste Strane ne mogu služiti u istom slučaju.

14. Treće strane koje su obavijestile Komitet o postojanju znatnog interesa u predmetu pred panelom u skladu sa članom 10.2 DSU-a mogu podnijeti pisane podneske arbitrima i omogućava im se da budu saslušane od strane arbitara. Pravilo 24 Radnih postupaka STO-a za žalbeni postupak primjenjuje se, *mutatis mutandis*.
15. U skladu sa članom 25.4 DSU-a, članovi 21 i 22 DSU-a primjenjuju se, *mutatis mutandis*, na arbitražnu odluku donijetu u sporu.
16. U bilo kom trenutku tokom arbitraže, podnosilac žalbe, ili drugi podnosilac žalbe, može povući svoju žalbu, odnosno drugu žalbu, obavještavanjem arbitara, koji o tome bez odlaganja obavještavaju Komitet. Ako ne preostane nijedna druga žalba ili žalba, izvještaj panela se usvaja na sastanku Komiteta u roku od 60 dana od obavještenja, osim ako Komitet konsenzusom odluči da ne usvoji izvještaj. Ako se u vrijeme povlačenja žalbi ne povuku sve žalbe, arbitraža se nastavlja.

Član 3

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore – Međunarodni ugovori".

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u članu 82 stav 1 tačka 17 Ustava Crne Gore ("Sl. list CG", br. 1/07 i 38/13) kojim je propisano da Skupština potvrđuje međunarodne ugovore.

II. OCJENA STANJA MEĐUNARODNIH ODNOSA I CILJ DONOŠENJA ZAKONA

Digitalna ekonomija predstavlja jedan od najbrže rastućih segmenata globalne ekonomije, a države članice Svjetske trgovinske organizacije nastoje razviti regulatorni okvir koji bi omogućio stabilan i predvidiv razvoj međunarodnih digitalnih transakcija.

Posebno sporno pitanje je moratorijum na carine na elektronske transmisije, koji je prvi put uspostavljen 1998. godine i od tada se redovno produžava. Ovaj moratorijum zabranjuje državama članicama uvođenje carina na digitalne proizvode koji se prenose elektronskim putem, kao što su softver, digitalna muzika ili elektronske publikacije. Na MC14 vodeni su intenzivni pregovori o njegovom produženju, ali države članice nijesu uspjele postići konsenzus.

Paralelno sa pregovorima, grupa od 66 članica STO-a, među kojima je i Crna Gora, nastavila je rad na plurilateralnom Sporazumu o elektronskoj trgovini. Cilj sporazuma je uspostavljanje zajedničkih pravila za digitalne transakcije, uključujući elektronske ugovore, digitalne potpise, protok podataka i transparentnost regulatornih politika u oblasti digitalne trgovine. Iako sporazum nije multilateralne prirode i primjenjivaće se samo na države koje mu pristupe, on predstavlja važan korak ka definisanju globalnih pravila za digitalnu ekonomiju.

Na pratećem događaju u okviru Ministarske konferencije održan je sastanak članica koje podržavaju Sporazum o elektronskoj trgovini. Članice, koje zajedno obuhvataju oko 70 % globalne trgovine, podržale su privremeni aranžman za stupanje na snagu Sporazuma o elektronskoj trgovini, čime je otvoren put za implementaciju prvog globalnog seta pravila za digitalnu trgovinu.

Nakon sastanka, Australija, Japan i Singapur, kao kosponzori inicijative, izdali su zajedničko saopštenje za javnost u kojem se navodi da privremeni aranžmani omogućavaju početnu primjenu Sporazuma, dok se istovremeno nastavlja rad na njegovoj formalnoj inkorporaciji u pravni okvir STO-a.

Ovaj korak predstavlja značajan napredak u multilateralnoj trgovini i pokazuje kontinuirani napor da se digitalna trgovina učini otvorenijom, predvidivijom i pouzdanijom za preduzeća i potrošače širom svijeta. Sljedeći korak je da članice završe domaće procedure, nakon čega će Sporazum stupiti na snagu za one članice koje ga prihvate, po deponovanju instrumenta prihvatanja od strane najmanje 45 članica.

III. OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU MEĐUNARODNIM UGOVOROM

Ovaj međunarodni ugovor uređuje širok spektar pitanja iz oblasti elektronske trgovine i digitalne ekonomije. Prije svega, definiše predmet sporazuma i njegov odnos sa sporazumima Svjetske trgovinske organizacije (STO), uz oslanjanje na principe UNCITRAL-a za elektronske

Imajući u vidu navedeno, donošenje zakona o potvrđivanju Sporazuma o elektronskoj trgovini ne zahtijeva neposredne izmjene postojećih propisa, ali će njegova primjena dodatno otvoriti put za implementaciju prvog globalnog seta pravila za digitalnu trgovinu, jer ga podržavaju članice koje zajedno obuhvataju oko 70 % globalne trgovine.

V. PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje Zakona nije potrebno obezbijediti dodatna sredstva iz Budžeta Crne Gore.

VI. RAZLOZI HITNOSTI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO SKRAĆENOM POSTUPKU

Ne postoje razlozi za donošenje zakona po skraćenom postupku.

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

Ministarstvo ekonomskog razvoja

NAZIV PROPISA

ZAKON OPOTVRĐIVANJU SPORAZUMA O ELEKTRONSKOJ TRGOVINI

1. Definisane problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

-Digitalna ekonomija predstavlja jedan od najbrže rastućih segmenata globalne ekonomije, a države članice Svjetske trgovinske organizacije nastoje razviti regulatorni okvir koji bi omogućio stabilan i predvidiv razvoj međunarodnih digitalnih transakcija.

-Posebno sporno pitanje je moratorijum na carine na elektronske transmisije, koji je prvi put uspostavljen 1998. godine i od tada se redovno produžava. Ovaj moratorijum zabranjuje državama članicama uvođenje carina na digitalne proizvode koji se prenose elektronskim putem, kao što su softver, digitalna muzika ili elektronske publikacije. Na MC14 vodeni su intenzivni pregovori o njegovom produženju, ali države članice nijesu uspjele postići konsenzus.

-Imajući u vidu da e-trgovina danas zauzima značajno mjesto kada je u pitanju trgovina, ovaj Sporazum predstavlja značajan napredak u multilateralnoj trgovini i pokazuje kontinuirani napor da se digitalna trgovina učini otvorenijom, predvidivijom i pouzdanijom za preduzeća i potrošače širom svijeta.

-Nema oštećenih subjekata.

- Bez donošenja Zakona o potvrđivanju sporazuma o elektronskoj trgovini, nebi postojao pravni osnov za primjenu ovog Sporazuma u unutrašnjem pravnom poretku Crne Gore. Donošenje Zakona o potvrđivanju Sporazuma o elektronskoj trgovini koji je usvojen u okviru Ministarske konferencije Svjetske trgovinske organizacije, održane od 26. do 30. marta 2026. godine u Juandeu u Kamerunu ne zahtijeva izmjene postojećih propisa, već ima za cilj da obezbijedi pravni osnov za primjenu ovog Sporazuma u unutrašnjem pravnom poretku Crne Gore.

Ovaj korak predstavlja značajan napredak u multilateralnoj trgovini i pokazuje kontinuirani napor da se digitalna trgovina učini otvorenijom, predvidivijom i pouzdanijom za preduzeća i potrošače širom svijeta. Sljedeći korak je da članice završe domaće procedure, nakon čega će Sporazum stupiti na snagu za one članice koje ga prihvate, po deponovanju instrumenta prihvatanja od strane najmanje 45 članica.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?

finansijske obaveze?

- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

- Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbijediti sredstva u Budžetu Crne Gore.
- Implementacijom propisa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.
- Nije potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava niti jednokratno niti tokom određenog vremenskog perioda.
- Nijesu neophodna finansijska sredstva u budžetu za tekuću fiskalnu godinu.
- Donošenjem propisa nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze.
- Prihodi za Budžet Crne Gore koji se ostvaruju na osnovu ovog Zakona, neće biti afektirani predloženim Zakonom.
- Nijesu postojale sugestije Ministarstva finansija na Predlog ovog zakona.
- Ova Analiza procjene uticaja vrši se radi davanja mišljenja Ministarstva finansija na predmetni Predlog zakona.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

- Ne.
- Nije bilo konsultacija.
- Obzirom da je u pitanju ratifikacija (potvrđivanje) međunarodnog sporazuma, nije bilo potrebe za javnom raspravom.

7: Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

- Ne postoje prepreke za implementaciju propisa.
- Za sprovođenje ovog sporazuma će biti zadužena Vlada Crne Gore.
- Glavni indikatori prema kojima se može mjeriti ispunjenje ciljeva su postizanje stepena potpune regulacije međunarodne elektronske trgovine.
- Vlada Crne Gore i Ministarstvo ekonomskog razvoja će biti zaduženi za monitoring, kao i evaluaciju primjene propisa.

Datum i mjesto
20.05.2026. godine, Podgorica

Nik Gjelošhaj

MINISTAR

Nik Gjelošhaj